

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD – GODINA XXIX – CENA 40 DIN

maj

'83.

broj 291

TEME BROJA:
● EJZENŠTEJN
● TUMAČENJE PROZE
● POSTMODERNIZAM

interesi radničke klase su interesi nacije, a interesi nacije su interesi radničke klase

josip broz tito

... Promjene na liniji jačanja samoupravljanja, nacionalističke snage su doživjele kao gubitak svojih pozicija. Zbog toga su išle direktno na zaoštavanje međunacionalnih odnosa sa ciljem da tokove društvenog razvoja skrenu na puteve buržoaskog nacionalizma i birokratskog centralizma. Protiv ovih tendencija i snaga koje su počele da potkopavaju jedinstvo i temelje naše zajednice Savez komunista je morao povesti beskompromisnu borbu.

Na 21. sjednici Predsjedništva SKJ ovim snagama je zadat odlučujući udarac. No, pogriješili bismo ako bismo smatrali da je bitka protiv nacionalizma završena. Klasni neprijatelj, iako se pritajio, i dalje pokušava da ometa naš socijalistički samoupravni razvitak. A nacionalizam je bio i ostao glavno uporište antisocijalističkog djelovanja, zastava pod kojom se okupljaju sve antisamoupravne i reakcionarne snage. Zato se moramo stalno i energično boriti protiv svih društvenih i idejnih izvora nacionalizma.

Ti izvori se nalaze u ideologiji i političkim ciljevima i ostataka klasnog neprijatelja i drugih reakcionarnih i antisocijalističkih snaga. Nalaze se i u shvatanjima jednog malograđanskog sloja našeg društva, koji, uzmičući pred teškoćama socijalističkog razvoja, rješenje za svoje probleme traže u buržoaskom nacionalizmu. Najzad, izvori nacionalizma su i u nekim negativnim pojavama u razvoju

društveno-ekonomskih odnosa i stvaranju birokratsko-tehnokratskih grupa, čije se nastajanje i društvena moć zasnivaju na raspolaganju otuđenim sredstvima društvene akumulacije.

Zato, dosljednim razvijanjem samoupravnih odnosa i učvršćivanjem društveno-ekonomskog položaja radnika – koji mu obezbeđuje da bude gospodar dohotka kojega je stvorio i da odlučuje o proširenoj reprodukciji – podsjećaju se korijeni ne samo raznim tehobirokratskim tendencijama nego i nacionalističkim pojavama koje se javljaju na toj osnovi.

Polazeći sa tih idejnih osnova mi smo, najprije amandmanima, a zatim novim Ustavom, izgradili federativni sistem, jedinstven u svijetu po svojoj principijelnoj dosljednosti. Ravnopravnost i solidarnost među narodima i narodnostima zasnovani su na socijalističkim samoupravnim produkcionim odnosima. Činjenica da radnik u udruženom radu raspolaže sredstvima i rezultatima svoga rada, omogućava svakom narodu i narodnosti da slobodno raspolaže ostvarenim viškom rada, odnosno da odlučuje o uslovima svoga ekonomskog, kulturnog i uopšte društvenog razvitka. Na toj osnovi dosljedno je sprovedeno načelo da republike i pokrajine imaju pravo i odgovornost da – u skladu sa jedinstvenim društveno-ekonomskim sistemom, jedinstvenim osnovama političkog sistema i zajedničkim interesima koje su utvrdili Ustavom SFRJ – samostalno uređuju svoje unutrašnje odnose, kao i da ravnopravno odlučuju o zajedničkim poslovima u Federaciji.

Time se otklanja i lažna dilema koju su ubacili nacionalisti o prioritetu nacionalnog nad klasnim interesom i o podvajanju ta dva interesa. U socijalističkim samoupravnim odnosima interesi radničke klase, koja se izborila za položaj vladajuće klase u naciji, postaju interesi nacije, a interesi nacije, postaju interesi klase. Upravo zbog toga odnosi između nacija kod nas uspostavljaju se na principima samoupravljanja, na kojima se uspostavljaju i odnosi unutar same radničke klase.

Upravo takvi odnosi nužno pretpostavljaju razvijanje i jačanje solidarnosti među narodima i narodnostima, međusobnu podršku i uzajamno pomaganje. To je i realna osnova za dalje učvršćivanje bratstva i jedinstva. A bratstvo i jedinstvo, iskovano u narodnooslobodilačkom ratu, nikada nije bilo trenutni politički zahtjev. Ono je predstavljalo i predstavlja trajni, životni interes naših naroda i narodnosti, uslov obezbeđenja njihove samobitnosti i garanciju njihovog slobodnog i svestranog razvitka u jugoslovenskoj socijalističkoj zajednici.

Iz referata podnesenog na X kongresu SKJ, Deseti kongres Saveza komunista Jugoslavije (Dokument)